

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра природничо-наукових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального вищого
навчального закладу «Хортицька
національна навчально-реабілітаційна
академія»

Запорізької обласної ради

О. Я. Позднякова

«27 вересня» 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.002 «Психологія вищої школи»

Галузь знань	01	Освіта
Спеціальність	016	Спеціальна освіта
Рівень освіти	другий (магістерський)	

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» для студентів першого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

РОЗРОБНИК:

Антоненко І. Ю., кандидат психологічних наук, доцент

Розглянуто на засіданні кафедри природничо-наукових дисциплін
протокол від «1» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
природничо-наукових дисциплін
«1» вересня 2016 р.

І. Ю. Антоненко

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 «Освіта»	Нормативна	
	Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»	Семестр	2
Модулів – 4	Освітній рівень: другий (магістерський)	Аудиторні години: 54 год	
Змістових модулів – 3		Лекції: 24 год.	Практичні, семінарські: 30 год.
Загальна кількість годин – 150			Лабораторні: год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4		Самостійна робота 96 год.	
		Модульний контроль	
	Вид контролю: екзамен		

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчального курсу: засвоєння магістрантами основних теоретичних підходів та використання методів і методик сучасної психології в цілях організації та проведення навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Завдання навчальної дисципліни:

вивчення теоретичних основ психології вищої школи;
ознайомлення з основними психологічними проблемами вищої школи;
ознайомлення з особливостями конструювання тестових завдань об'єктивного контролю знань студентів;

оволодіння і подальше використання методу спостереження за психологічними процесами у вищому навчальному закладі;

формування у магістрантів внутрішньої мотивації урахування психологічних законів та закономірностей у професійній та педагогічній діяльності.

Згідно з вимогами освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

знати: предмет та завдання психології вищої школи; вимоги до особистості спеціалістів з вищою освітою та особливо спеціалістів вищих навчальних закладів; вікові особливості студентської молоді; особливості психічного розвитку та соціалізації студентів; психологічні основи формування у студентів професійних знань та навичок, соціально-психологічні процеси у студентських групах; психологічні проблеми вищого навчального закладу як соціальної організації, психологічні фактори педагогічної та наукової діяльності викладачів та їхньої успішної кар'єри;

вміти: орієнтуватися в сучасних психологічних проблемах вищої школи; самостійно розбиратися на постановці і вирішенні психологічних проблем, пов'язаних з організацією педагогічної та професійної діяльності; аналізувати психологічні явища і процеси у вищих навчальних закладах; грамотно ставити і вирішувати психологічні завдання навчального та виховного процесів у вищому навчальному закладі.

компетенцій: здатність усвідомлювати психологічні закономірності формування особистості студента в період вузівського навчання; здатність застосовувати здобутки психологічної науки для підвищення ефективності науково-педагогічної діяльності, виховання і навчання студентської молоді; розуміння ролі психолого-педагогічної підготовки майбутнього викладача вищого навчального закладу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Психологія вищої школи: студентський період життя людини

Тема 1. Психологія вищої школи, її предмет, завдання та методи

Предмет психології вищої школи як галузь психологічної науки.

Завдання психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Національної Доктрини розвитку освіти в Україні». Основні напрями реформування освіти XXI століття та проблеми сучасної психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань.

Принципи психологічного дослідження: науковість, об'єктивність, поетапність. Класифікація методів збору емпіричних психологічних фактів. Методи інтерпретації одержаних даних. Етика дослідника. Поняття про методіку психологічного дослідження. Дослідницькі вміння.

Тема 2. Загальна психологічна характеристика студентського віку

Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості (психофізіологічні особливості, протиріччя, соціальна ситуація розвитку).

Вищий навчальний заклад – один із провідних факторів соціалізації студента як фахівця. Адаптація студента до навчання у вищій школі, види адаптації, умови ефективності.

Типологічні особливості студентів, що виявляються в навчальній діяльності та поведінці.

Врахування психологічних особливостей юнацького віку при роботі зі студентами.

Тема 3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою

Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці. Формування професійної спрямованості особистості студента. Розвиток «Я-концепції» як показника особистісного зростання і професійного становлення студента. Складові та функції «Я-концепції». Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця. Розвиток творчості в студентів. Самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в його професійному зростанні. Готовність до професійної діяльності випускника.

Тема 4. Психологія студентської групи

Психологічні особливості студентської групи та її структура.

Рівні розвитку студентської академічної групи. Шляхи формування студентського колективу.

Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного студента.

Проблема лідера та лідерства в студентській групі. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на її працездатність.

Психологічні засади студентського самоврядування. Закон України «Про вищу освіту» про студентське самоврядування.

Змістовий модуль 2. Психологічні засади управління вузівським навчальним процесом і навчально-професійною діяльністю студентів

Тема 5. Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі

Загальна характеристика навчального процесу і навчально-професійної діяльності як об'єктів управління, психологічний аналіз їх складових.

Поняття про управління в системі освіти. Опосередковане та пряме управління, їх особливості. Сутність управління навчально-професійною діяльністю студентів (соціальна нормативність навчальної діяльності, свідомий характер, власна активність, творчий підхід). Кваліфікаційна характеристика та професіограма.

Педагогічне управління навчальним процесом у вищій школі та його психологічний аналіз із позицій сучасних вимог. Управління професійною рефлексією. Педагогічний процес як цілеспрямована активна взаємодія викладача зі студентом.

Управління як контроль і оцінка навчальної діяльності студента.

Тема 6. Психологічний аналіз учіння студентів

Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Мотиваційна спрямованість учіння студента. Формування професійних мотивів навчання. Власна пізнавальна активність студента, її спрямованість на засвоєння професійних знань, умінь і навичок. Розвиток творчого потенціалу студентів під час навчання.

Психологічні принципи організації навчально-професійної діяльності студентів. Вимоги до навчання, вміння вчитися самостійно. Психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів.

Критерії ефективності учіння. Причини неуспішності студентів і шляхи їх подолання.

Змістовий модуль 3. Психологія виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою

Тема 7. Психологія виховання студентської молоді

Єдність процесів навчання, розвитку та виховання. Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів відповідно до пріоритетних напрямів реформування освіти в Україні. Мета та зміст виховання студентської молоді. Психологічні механізми формування якостей особистості та відповідні функції виховання. Психолого-педагогічна характеристика основних напрямів реалізації функцій виховання у вищому навчальному закладі.

Етапи становлення моральної свідомості студента. Критерії моральної вихованості людини.

Соціально-психологічні чинники і психологічні механізми формування національної самосвідомості студентів.

Тема 8. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами

Роль педагогічного спілкування в розв'язанні соціально-моральних завдань професійної підготовки майбутнього фахівця. Виховна позиція викладача в педагогічній комунікативній взаємодії: розуміння, визнання та прийняття студента. Активне рефлексивне слухання та «Я-повідомлення» в комунікативній взаємодії. Діалогічне спілкування, його характеристика.

Тема 9. Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення

Протиріччя та бар'єри спілкування, причини їх виникнення та засоби регулювання. Особливості педагогічного конфлікту, стадії розвитку, поведінка конфліктуючих сторін. Психологічні передумови та шляхи вирішення педагогічного конфлікту.

Тема 10. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи

Психологічна характеристика викладача вищої школи як особистості. Характеристика самосвідомості (рефлексивності) викладача, аналіз його професійної компетентності та майстерності. Вплив «Я-концепції» викладача на його науково-

педагогічну діяльність. Науково-педагогічна творчість, її особливості. Умови імпровізації в науково-педагогічній діяльності. Культура педагогічного мислення.

Характеристика педагогічних здібностей. Особливості діяльності викладача при різних стилях взаємодії. Типологія викладачів. Педагогічна етика. Вимоги студентів до викладача.

Шляхи формування педагогічної майстерності й підвищення рівня професіоналізму викладача вищої школи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Психологія вищої школи: студентський період життя людини						
1. Психологія вищої школи, її предмет, завдання та методи	8	2	2	-	-	9
2. Загальна психологічна характеристика студентського віку	8	2	2	-	-	9
3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	9	2	2	-	-	9
4. Психологія студентської групи	9	2	2	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	34	8	8	-	-	36
Змістовий модуль 2. Психологічні засади управління вузівським навчальним процесом і навчально-професійною діяльністю студентів						
5. Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі	8	2	2	-	-	10
6. Психологічний аналіз учіння студентів	12	4	4	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	20	4	6	-	-	20
Змістовий модуль 3. Психологія виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою						
7. Психологія виховання студентської молоді	9	2	4	-	-	10
8. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами	9	4	4	-	-	10
9. Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення	9	2	4	-	-	10
10. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи	9	2	4	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	36	8	16			40
Разом	150	24	30	-	-	96

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1	Психологія вищої школи, її предмет, завдання та методи	2
2	2	Загальна психологічна характеристика студентського віку	2
3	3	Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	2
4	4	Психологія студентської групи	2
5	5	Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі	2
6	6	Психологічний аналіз учіння студентів	4
7	7	Психологія виховання студентської молоді	4
8	8	Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами	4
9	9	Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення	4
10	10	Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи	4
Разом			30

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1	Психологія вищої школи, її предмет, завдання та методи. Проаналізуйте низку проблем психології вищої школи в умовах сучасного реформування вищої освіти в Україні та визначити шляхи їх вирішення	9
2	2	Загальна психологічна характеристика студентського віку Опрацювавши тему за підручником і першоджерелами, створити свою типологію сучасних студентів	9
3	3	Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою Пригадайте зі свого індивідуального досвіду декілька ситуацій спостереження, в яких Ви виступали, як спостерігач. Опишіть три ситуації та зробіть спробу визначити об'єкт та предмет свого спостереження в них «Професійне “Я” в променях сонця» (О. В. Кузьменкова) Мета: підвищення самооцінки студентів, розвиток позитивної концепції «Я-педагог».	9
4	4	Психологія студентської групи 1.Опрацювати теоретичний матеріал щодо психічного розвитку та методик його діагностики у пізньому юнацькому віці. 2. Провести тестування визначених психологічних аспектів студентів. 3. Опрацювати та проаналізувати результати тестування, сформулювавши висновки та рекомендації 4. Охарактеризувати функції та засоби дій куратора академічної групи щодо адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ і становлення студентської академічної групи	9
5	5	Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі Аналіз актуальних психологічних проблем. Нетрадиційні форми навчання. У конспекті кожен студент виконує завдання із застосуванням технології «33 слова». Виберіть твердження, які відповідають опису найбільш ефективної підготовки та проведення лекції з психології. Заповніть анкету на тему «Що, на вашу думку, визначає успіх лекції?»: Заповніть анкету на тему «Які якості лектора визначають успіх лекції?» Розподіліть питання викладача на ті, що спонукають студентів до репродуктивної та продуктивної активності. Відвідування лекції з психології (за вибором студента), аналіз проглянутого фрагмента освітнього процесу.	10
6	6	Психологічний аналіз учіння студентів «Все в моїх руках!» Мета: розвинути рефлексивні здібності, навчитися підводити рефлексивний підсумок заняття. Створення тестових завдань. «Валіза, кошик, м'ясорубка». Проаналізувати отриманий досвід роботи з використанням нетрадиційних форм і методів навчання. Визначити шляхи оптимізації самостійної роботи.	10

		Запропонуйте шляхи оптимізації самостійної роботи студентів	
7	7	Психологія виховання студентської молоді «Дерево мого «Я» (О. В. Кузьменкова). Мета: усвідомлення себе в системі професійного та особистого спілкування; усвідомлення власних професійних труднощів. Проаналізуйте власні педагогічні установки, тобто ті ключові позиції, які ви закладаєте в основу вашої діяльності та ставлень до інших людей	10
8	8	Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами Проаналізувати у таблиці зміст директивної та діалогічної форм спілкування викладача зі студентами, визначивши переваги та недоліки кожної форми	10
9	9	Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення «Лист другу». Викладач просить студентів написати лист йому, щоб відобразити в його змісті ставлення до цієї навчальної дисципліни, до викладача, до форм роботи групи, до процесу взаємодії в групі, до організації навчального процесу, проведення занять тощо	10
10	10	Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи Опрацювавши зміст теми, скласти карту інвентаризації власних професійно спрямованих якостей	10
Разом			96

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Психологія вищої школи» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена проектна робота – конспект лекцій у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу. Програма включає як теоретичну, так і емпіричну частини.

Вид ІНДЗ, вимоги до нього та оцінювання:

ІНДЗ представляється як науково-педагогічне дослідження у вигляді **творчого проекту з актуальної проблеми психології вищої освіти за вибором студента – 20 балів.**

Зміст проекту включає:

- авторський аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми проекту; авторське обґрунтування студентом високої соціальної значущості, актуальності і недостатньої розробленості у фаховій літературі теми проекту;

- зміст, методичку(-и) і результати власного емпіричного дослідження студента за змістом проекту;

- авторський прогноз подальшого розвитку психологічних тенденцій, явищ або процесів, виявлених студентом емпірично;
- авторську інтерпретацію студента щодо чинників і факторів, які зумовили одержані емпірично результати проекту;
- власні висновки та пропозиції щодо оптимізації психологічних тенденцій, явищ або процесів, які стали предметом творчого проекту студента.

Оцінюється повнота і творчий підхід до викладу проблеми за кожним з означених критеріїв. Максимальна кількість балів за кожним критерієм – 4 бали.

Тематика ІНДЗ

Змістовий модуль 1. Організаційно-педагогічні основи вивчення методики викладання психології у вищій школі

Тема 1. *«Система, мета і зміст вищої освіти в Україні»* присвячена аналізу тенденцій та перспектив розвитку й удосконалення підготовки фахівців в умовах формування європейського освітнього простору, методологічних і теоретичних проблем вищої освіти в Україні на сучасному етапі розвитку вищої школи, головних завдань ВНЗ.

Тема 2. *«Підготовка психолога у ВНЗ до діяльності викладача»* знайомить студентів з нормативно-правовим забезпеченням навчання психології в різних типах навчальних закладів, специфікою і станом викладання психології у вищій школі, шляхами підвищення ефективності викладання психології у вищій школі.

Тема 3. *«Методика викладання як навчальний предмет в професійній підготовці психолога»* ознайомлює студентів з методикою викладання психології як навчальної дисципліни, структурою, змістом і компонентами початкової дисципліни, методичними аспектами викладання психології в різних типах освітніх установ, вимогами до професійної підготовленості фахівця з психології, особливостями базової психологічної освіти.

Змістовий модуль 2. Дидактичні основи методики викладання психології у вищій школі

Тема 4. *«Сутність та закономірності навчального процесу у вищій школі»* висвітлює закономірності і принципи процесу навчання, сучасні дидактичні концепції у вищій освіті, структуру процесу навчання та його рушійні сили; розкриває особливості нормування й організації навчального процесу у вищій школі; наведено аналіз технології та етапи розробки навчального курсу.

Тема 5. *«Методи навчання»* присвячується аналізу шляхів активізації навчальної діяльності студентів, зокрема застосуванню у навчальному процесі таких інноваційних технологій, як проблемне, модульне, програмоване, кооперативне, проектне, дистанційне, комп'ютерне, модульно-розвивальне навчання; вивченню особливостей і технології особистісно орієнтованого навчання як специфічної форми організації навчального процесу.

Тема 6. *«Організаційні види і форми навчання»* висвітлюється роль і місце лекції у вищій школі, розкриваються особливості організації і проведення семінарів, практичних і лабораторних занять, практики, керівництва курсовими і дипломними роботами, різними видами самостійної роботи студентів.

Тема 7. *«Нетрадиційні форми навчання»* знайомить студентів з особливостями нетрадиційних форм навчання; методикою проведення нетрадиційних лекцій (міні-лекція, багатоцільова лекція, проблемна лекція, лекція-конференція, лекція-бесіда, лекція-пресконференція, кіно(відео)-лекція, лекція-візуалізація, лекція-брифінг, бінарна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивна лекція), лекційні спецкурси тощо); методикою проведення нетрадиційних семінарських занять (семінар-дискусія, семінар-дослідження, семінар-взаємонавчання, семінар-конференція, підсумковий (синтетичний) семінар та ін.); методикою проведення нетрадиційних практичних занять (практичне заняття - ділова гра, прес-конференція, змагання, консиліум, винахід, КВК тощо).

Тема 8. «Контроль і оцінка знань студентів» присвячена аналізу функцій контролю знань студентів та основних принципів його організації; видів, методів та форм організації контролю; критеріїв перевірки та норм оцінювання знань студентів; стандартизованого контролю знань.

Змістовий модуль 3. Викладач психології як суб'єкт педагогічного процесу і професійного зростання

Тема 9. «Особистість викладача психології в педагогічному процесі».

Професіограма викладача психології ознайомлює студентів з особливостями підготовки викладачів психології; вимогами до особистості викладача вищої школи; сутністю професіограми та психограми викладача вищої школи (професійні знання, уміння, навички, здібності викладача психології вищої школи).

Тема 10. «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» присвячується аналізу складових педагогічної майстерності; питанням вдосконалення педагогічної техніки викладача психології вищої школи; розглядає педагогічну діяльність як самореалізацію та самоактуалізацію особистості викладача; знайомить з сучасними психотехнологіями та їх роллю у досягненні успіху в професійній підготовці педагога.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	9-10	Відмінно
Достатній	7-8	Добре
Середній	5-6	Задовільно
Низький	0-4	Незадовільно

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Психологія вищої школи» застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен;

- **методи письмового контролю:** письмове тестування, модульна контрольна робота, реферат;

- **методи самоконтролю:** самооцінка, самоаналіз.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1				ЗМ 2		ЗМ 3			
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
Практичні заняття (20 б)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Самостійна робота (15 б)	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1
Поточний модульний контроль (25 б)	10				5		10			
ІНДЗ	10 балів									
Підсумковий контроль	30 балів									

(екзамен)	
-----------	--

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За шкалою ЄКТС	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Розкрийте психологію вищої школи як галузь психологічних знань.
2. У чому полягає криза освіти?
3. Назвіть основні напрями реформування вищої освіти та науки у ХХІ столітті.
4. Дайте визначення предмету і основних категорій психології вищої школи.
5. У чому полягають завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні?
6. Розкрийте зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань
7. Опишіть методологію і принципи психологічного дослідження.
8. Класифікуйте методи збору та інтерпретації емпіричних психологічних фактів.
9. Дайте визначення методиці психологічного дослідження
10. Перерахуйте і опишіть дослідницькі вміння.
11. У чому полягає етика дослідника.
12. Дайте психологічну характеристику студентству як періоду пізньої юності або ранньої дорослості.
13. У чому полягають суперечливості та кризи студентського віку?
14. Охарактеризуйте вищий навчальний заклад як один із провідних факторів соціалізації особистості студента як фахівця.
15. Розкрийте поняття адаптації студента до навчання у вищій школі.
16. Назвіть види та умови ефективності адаптації студента до навчання у вищій школі.
17. Визначте типологічні особливості сучасних студентів.
18. Охарактеризуйте навчально-професійна діяльність як провідну та назвіть її ознаки.

19. Розкрийте поняття професіоналізації особистості студента як новоутворення віку.
20. Опишіть фахову компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності.
21. Визначте роль самовиховання в професійному зростанні студента.
22. Розкрийте психологічні особливості студентської групи.
23. Опишіть структуру студентської групи
24. Опишіть розвиток студентської групи.
25. Дайте характеристику студентського колективу.
26. Розкрийте роль міжособистісних стосунків у студентській групі.
27. Опишіть проблему лідера та лідерства.
28. Розкрийте психологічні особливості студентського самоврядування.
29. У чому полягає система освіти, характерні для неї особливості.
30. У чому полягає необхідність і об'єктивні можливості управління системою освіти? Назвіть види педагогічного управління.
31. Проаналізуйте функції педагогічного управління.
32. Охарактеризуйте студента як суб'єкта власної навчально-професійної діяльності.
33. Опишіть організацію самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.
34. Назвіть психологічні бар'єри, які знижують ефективність і негативно позначаються на мотивації навчання.
35. Розтлумачте розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців.
36. Визначте психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.
37. Назвіть причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.
38. Перерахуйте сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів.
39. У чому полягає мета і зміст виховання студентської молоді.
40. Визначте психологічні механізми формування якостей особистості.
41. Назвіть етапи становлення моральної свідомості.
42. Визначте критерії моральної вихованості.
43. Розкрийте основні напрями реалізації виховних функцій у вищому навчальному закладі.
44. З'ясуйте значення педагогічного спілкування як форми контактної педагогічної взаємодії.
45. Надайте психологічні характеристики педагогічної взаємодії.
46. Назвіть основні правила успішного педагогічного спілкування
47. Розкрийте класифікацію типових стилів педагогічного спілкування.
48. Визначте та охарактеризуйте основні педагогічні позиції викладача.
49. Назвіть труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів.
50. Визначте шляхи професійно-педагогічного спілкування.
51. Визначте діалогічне спілкування та його психологічну характеристику.
52. Розкрийте протиріччя і конфліктні ситуації в педагогічній взаємодії.
53. Розкрийте співвідношення мотиваційної та вчинкової структури в ставленні викладача і студентів та стиль взаємин між ними.
54. Назвіть особливості педагогічного конфлікту.
55. Визначте умови запобігання педагогічному конфлікту у взаєминах викладачів і студентів.
56. Назвіть шляхи вирішення педагогічного конфлікту у взаєминах викладачів і студентів
57. Визначте педагогічний професіоналізм діяльності викладача.

58. У чому полягає педагогічна творчість та які її особливості.
59. Охарактеризуйте професіоналізм особистості викладача.
60. Назвіть ознаки авторитету викладача.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Булах І.С., Долинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. / Навчально-методичний посібник. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002. – 114с.
2. Гагарин А.В. Психология и педагогика высшей школы. – М.: МЭИ, – 2010. – 240 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
4. Куценко І. В. Психологія вищої школи: програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр» за спеціальністю 8.03010201 «Психологія». – К.: НАВС, 2014.
5. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів / О. Г. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 267 с.
6. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник. – К.: НПУ, 2003. – 267с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
8. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
9. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 335 с.
10. Психология и педагогика высшей школы: учебник. Серия: Высшее образование / авт. сост. Л. Столяренко, М. Буланова-Топоркова, А. Духанева др. – Р-на-Д: Феникс, 2014. – 624 с.
11. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003. – 116 с.
12. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» напряму підготовки «Психологія», Львів: ЛНУ, 2010.
13. Семенова А.В., Гурін Р.С., Осипова Т.Ю. Основи психології і педагогіки: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 319 с.
14. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. Пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Академия, 2003. – 304 с.
15. Шарипов Ф.В. Педагогика и психология высшей школы: учебное пособие (Новая университетская библиотека). – М.: Логос. – 2012. – 448 с.

ДОДАТКОВА:

1. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти / І.Д. Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. – № 4. – С.5-27.
2. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підручник для студ. екон. спец. вузів / М.Г. Білуха. – К.: Вища школа., 1997. – 271 с.
3. Боришевський М.Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М.Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 49-57.
4. Введенский В. Моделирование профессиональной компетентности педагога / В. Введенский // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 51-55.

5. Винославська О.В. Психологічні особливості студентської групи. // Практична психологія та соціальна робота. – № 7. – 2005. – С.65-70.
6. Гайдук Н. Концептуальні засади застосування посередництва при розв'язанні конфліктів / Н. Гайдук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – Львів, 2003. – № 6. – С.147-157.
7. Гарбер И.Е. Метод и технология в психологии // Психология в вузе. – 2005. – № 3. – С. 80-94.
8. Грубінко В.В. Формування інноваційного освітнього середовища у ВНЗ в контексті вимог Болонського процесу. / Освіта як фактор забезпечення стабільності сучасного суспільства" (Матеріали „Міжнародної науково- теоретичної конференції, м. Тернопіль, 26 березня 2004 р.). – Тернопіль – 2004. – С.6-17.
9. Губенко О.В. Психологічні особливості популяризації здорового способу життя у вищих навчальних закладах / О.В. Губенко // Практ. психологія та соц. робота. – 2009. – № 11. – С. 35-41.
10. Жоголева О.Р. Современный процесс социализации студенческой молодежи / О.Р. Жоголева // Социально-экономические проблемы трансформационной экономики. Сборник материалов. – Тюмень: Изд-во „Вектор Бук”, 2006. – В. 3. – С. 217-220.
11. Крюкова Д.Ф. Психологічні та педагогічні проблеми професійно- особистісного розвитку молоді. / Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали II міжн. наук.-практ. конф. – Хмельницький: ТУП. – 2003. – С.74-83.
12. Кучмиева С. И. Мотивационные факторы профессиональной социализации студентов // Среднее профессиональное образование. – 2006. – № 3. – С. 40-42.
13. Леонтьев А.Н. Психологические вопросы формирования личности студента // Психология в вузе. – 2003. – № 1-2. – С. 232-241.
14. Маркова А.К. Психология профессионализма. – М.: 1996. – 308 с.
15. Миколайчук М.І. Культурно-ціннісна та релігійна детермінація становлення ідентичності особистості / М.І. Миколайчук // Практ. психологія та соц. робота. – 2008. – № 12. – С. 68-70.
16. Подоляк Л.Г. Психологічна підготовка майбутнього викладача як передумова гуманізації і демократизації вищої освіти / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9. – № 3-4. – С. 99-107.
17. Савенков А.И. Психологические основы исследовательского подхода к обучению: Учебное пособие. – М.: «Ось -89». – 2006. – 480 с.
18. Савченко С.В. Социализация студенческой молодежи в условиях регионального образовательного пространства. – Луганск: Альма-Матер, 2003.
19. Скиба М.Є., Островський К.С. Навчання та виховання студентської молоді – на вищий якісний рівень. / Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали II міжн. наук.-практ. конф. – Хмельницький: ТУП. – 2003. – С.358-363.
20. Трухан О. Психологічний аналіз життєвих цінностей студентів різних професійних напрямків / О. Трухан // Практ. психологія та соц. робота. – 2009. – № 12. – С. 52-58.
21. Хоменко А. Вчинкова діяльність і діалогічне спілкування як чинники гуманізації процесу виховання / А. Хоменко // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – 2008. – Вип. 6 : Пед. науки. – С. 39-48.
22. Юсупова Н.О. Міжособистісні стосунки студентів в аспекті віртуальної взаємодії / Н.О. Юсупова // Практ. психологія та соц. робота. – 2009. – № 4. – С. 78-80.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. <http://www.psynavigator.ru/books.php>
2. <http://www.gumer.info/bibliotek>
3. <http://www.mirknig.com/psihologiya>
4. <http://www.koob.ru>;

5. <http://www.psy.pu.ru/index-php>
6. <http://www.goodparents.com.ua>